

Свободен

Вестник за информация, култура и народно стопанство.

Урежда се от редакционен комитет при сътрудничеството на обществени дѣйци и др. Излиза всѣка Недѣля Абонаментъ за 3 мѣсеци 8 лева. Единъ брой 50 ст. За обявления се плаща на I стр. 80 ст. кв. см. на останалитѣ по 60 ст на учреждения по 60 ст дума. Ръкописи не се връщатъ. Адресъ: „СВѢТЛИНА“

Г-ца Лиза Б. Ешкикази
и
Г-нь Хисия Давидовъ
Ще се вѣдѣятъ на 19 юни т. г. въ 4 ч. слѣдъ пладнъ.
Настоящото замѣня отѣлни покани.
Поздравленията ще се приематъ въ Синагогъ-та.
Дупница, Юни 1921 год.

Забравенъ дългъ.

Отъ прѣди войната въ града ни съществуваше трапезария въ която намираха топла храна безплатно всѣки денъ десетки бѣдни дѣца. Основана съ скромни сръдства по инициативата на благородни хора, тя се развиваше и кръпнеше.

се намѣриха хора, които помислиха за бѣднитѣ дѣца, сега слѣдъ нея — когато много дѣца си лѣгатъ гладни и голи, дългъ се налага въ името на милосърдието да се притечемъ на помощ и облѣкчимъ що годѣ тежката участъ на тия сираци останали слѣдъ войната безъ бащи, защото послѣднитѣ сложиха коститѣ си за „народни идеали“.

то дръме вече цѣли три години. То като че ли е забравило своя дългъ; като, че ли не вижда хилядитѣ бѣдни очички пълни съ сълзи, които отправятъ погледъ къмъ тѣхъ за помощ. Въ него е изгаснало милосърдието; нему му липсва състрадание къмъ страждущитѣ, то е забравило че носи върху плѣшитѣ си единъ общественъ дългъ. То до сега не се е заинтересувало за съдбата на тия сираци да имъ помогне: що годѣ, то изглежда не знае гдѣ е покъщнината на трапезарията и дали тя е на лице и пр.

Изъ градския животъ.

Общинската градина

Въ сжщото врѣме, когато комуниститѣ влѣзоха въ общината, държавата искаше да турне рѣка на земеделското училище, заедно съ земитѣ около него, които сж собственост на общината за нѣкакви зимчи земеделчески курсове, които въ послѣствие тя ги прѣнесе въ с. Баланово. Благодарение енергичното застъпване на кмета държавата не можа да тури рѣка и общината отъ него създаде зеленчукова градина, която да дава ефтинъ зеленчукъ на гражданитѣ.

Не безъ интересно е човѣкъ да посѣти тая обществена градина, която макаръ въ началото при голѣми неудобства обѣщава да се развие и да доолява голѣма частъ отъ нуждитѣ на гражданството. Цѣлото пространство земя около училището е около 160 декари отъ които до сега сж работени и посадени около 60 декари като идущата година се проектира да се разработи всищото мѣсто. Построеното пристѣствие е, извикало отъ Севлиево специални градинари, които да разработятъ гра-

дината. Прави впечатление че всичко въ нея е грижливо работено.

Работницитѣ сж мѣсечари, само при нужда се взиматъ наемни работници.

Ако градушката, която доста много е напакустила на садивото та е станало нужда наново да се посѣва градината щѣше да изнесе на пазаря много зеленчукъ, който значително щѣше да повлияе на пазарнитѣ цѣни. Голѣмо впечатление прави, оная привързаност на тия работници въ градината, които не се водятъ по никакво опрѣдѣлено врѣме за работа, това което наши работници отъ нашия край никога не могатъ го направити не само въ това отношение, но и по съвѣстната работа която даватъ тия работници при градината В. И.

По спирката

Много писахме по тая спирка въ града, обаче, като че ли дирекцията на желѣзницитѣ не иска и да ни чуе. Гражданството наново трѣбва да повдигне тоя въпросъ и да иска частъ по скоро да се уреди спирка за да не бждатъ така много експлоатирани отъ фаитонджитѣ, които си взиматъ такси, каквито пожелаватъ споредъ случая.

Обръщаме внимание на началника на експлоатацията, ченѣкой машинисти при прѣминаването на трена изъ града рѣдко даватъ сигналъ. Особено прави впечатление локомотивитѣ когато се връщатъ са мички. За избѣгване на нещастни случаи да се вмѣни въ дългъ на тоя персоналъ да обръща по-голѣмо внимание при прѣминаването изъ града.

Старинитѣ (археологическитѣ) находки въ Дупницѣ.

Миналото е като ламба поставена при входа на бждашето да разпрѣсва частъ отъ мръна, която го окръжава (Ламбѣ). Историата не е ползна затова, че въ нея четемъ миналото, но, затова, че въ нея четемъ бждещето (Ж. Б. Сей).

Важността на историята сега е неопровержима истина, затова всички културни народи усилено изучаватъ миналото не само на своитѣ страни, но и на други народи и страни. Грамадни суми се даватъ отъ англичани, французи и нѣмци за разкопки въ стария Вавилонъ, въ Египетъ и др. мѣста. Изпълнени сж археологичнитѣ музеи на всички по-голѣми градове съ старинни находки не само отъ своята страна. Наши стари книги отъ старо-българското и сръдно-българското царство, сжщо наши монети, стари украшения и др. красятъ Римския, Петербургския, Лондонския, Парижкия и др. чужди музеи.

Стъ отъ случайно намѣренитѣ старини прѣзъ този периодъ, затова и историка малко може да отгатне за разнитѣ исторически мѣстности или за културата на населението което е обитавало тукъ.

Стариннитѣ находки въ с. Баня Сапаревска: два стълба отъ втория вѣкъ слѣдъ Христа, красивата мозайка на старъ езически храмъ свидѣтелствуватъ, че тукъ е цвѣтѣла нѣкога култура — и по това Иречекъ установява тукъ мѣстото на стария римски градъ Германей. Тамъ виждаме една черквица — Св. Георги, което свидѣтелствува, че и прѣзъ старобългарското и сръднобългарското царство е имало култура по добра понеже черквицата е по-красива. Намирани сж златни монети — византийски отъ IX вѣкъ. Но ако сж запазвани всички находки намирани тамъ — разни останки отъ сѣдове, украшения, монети и др. ще може да се види и отгатне нѣщо по-вече за живота на всички, които сж живѣли тукъ: траки, римляни, византийци, славяни — българи, турци и сегашнитѣ българи.

Мѣстното Археологическо дружество се числи къмъ Туристич. дружество „Рилски езера“ — членоветѣ сж общи и сж длъжни въ своитѣ обиколки на нашия край да прибиратъ за музея случайно намиранитѣ старини. — Сегашната сбирка на музея е доста скромна: Два стълба отъ прѣди Христа посветени на Тракийския Богъ Сбелсурдосъ — намѣрени въ с. Голѣмо-село; частъ отъ мраморна статуя намѣрена въ с. Червенъ брѣгъ; мраморна икона на Зевса, намѣрена отъ ученици въ мѣстността „Царичина“; римски гробни тухли съ надписи за лицата погребавани въ гробнитѣ могили при с. Рила; копие военно намѣрено въ с. Грамадѣ заедно съ много други орждия и оржжия отъ сръднитѣ вѣкове — поставени въ единъ кюпъ — своеобразно не сж взети и другитѣ цѣни цѣща отъ този кюпъ; разни монети римски и византийски — отъ македонскитѣ градове и островъ Тасосъ; земленъ прешленъ и землена тѣжестъ за разбой намѣрени въ Горно поле; частъ отъ вкаменѣлъ словенъ жбѣ намѣренъ въ нѣкое радомироко село; нѣколко вида стрѣли намѣрени въ с. Скрино; Стобъ и Висока могила.

Мѣстото не позволява да се изброяватъ и другитѣ находки запазени, а сжщо и за извѣстнитѣ униожени или прѣнесени другадѣ. Сжщо не можемъ тукъ да се впускатъ въ разсуждение върху тава, което търси историята въ нашия край. Историята казва, че тукъ е билъ римския градъ Ролигера, че е имало седемъ укрѣпления въ 7-8 вѣкъ, имало е нѣколко селища изброени въ Хрисоула на Царъ Иванъ Шишманъ и др. загатва историята, че тукъ е имало война между Самуилъ и неговитѣ

братия — тоя се подкрѣдва, и отъ прѣданието въ Размѣтаница — но дѣ сж тѣзи мѣста още не е установено.

Всѣки градъ и всѣко село трѣбва да запазватъ намѣренитѣ старини да ги внасятъ въ музеитѣ за да ги използва историята. Сега вече имаме интеллигентни хора въ всѣко село — които трѣбва да се интересуватъ за миналото на своитѣ родно мѣсто. Трѣбва да се събиратъ всички находки, за нѣкой може да се даватъ свѣдѣния въ мѣстното Археологическо дружество, та за въ бждеще да може всѣки историкъ или другъ ученъ мѣстень или чужденецъ да има материятъ да работи върху миналото и настоящето на нашия край.

За освѣтление и ръководство на мѣстната интелегенция — отъ нашия край ще укажа на нѣкой членове отъ „Закона за старинитѣ“:

Чл. 2. За старини се смятатъ паметници, документи и художествени произведения отъ най-старо врѣме до освобождението на България, които иматъ историческо, археологическо, художествено и палеонтологическо значение, като стари сгради и развалини, градини, калета, окопи, черкви, черквица и монастирища, джамии, безистени, чешми, водопроводи, мѣстове, друлове, могили, гробове, побити камѣни и др. такива, старински издѣлия отъ разенъ материалъ, като: статуи, плочи съ образи, камѣни съ надписи и украшения, глинени издѣлия, оржжия и други металчески прѣдмети и накити, монети, печати, камѣни и костени сѣчива, живописи върху стѣна, платъ или дърво, мозайки, икони и други черковни принадлежности разни рѣзби, стъклени издѣлия, ископаѣми животински и растителни останки отъ прѣдисторическо врѣме, вкпанелности и др.

Чл. 3. Министерството на Народното Прѣдѣние упражнява надзора и грижата за запазване старинитѣ чрѣзъ управлението на народнитѣ музеи и библиотеки, чрѣзъ мѣстнитѣ археологически дружества и чрѣзъ училищнитѣ, административнитѣ и пограничнитѣ власти.

Чл. 12. Който намѣри каквито и да е старини дѣто и да било, длъженъ е да ги съобщи и да ги прѣдаде веднага срѣщъ разписка, било на най-близкия окръженъ или градски музей, било на административнитѣ власти. Директорътъ на музея е длъженъ въ продължение най-много на единъ мѣсець да съобщи на изпрашача, какво рѣшение е взето досѣжно прѣдмета.

Чл. 16. Открититѣ случайно частни имоти движими старини принадлежатъ на намирвача, ако той е собственикъ на мѣстото, дѣто тѣ сж намирени. Въ противенъ случай тѣ принадлежатъ по половина на собственика на мѣстото и намирвача.

Чл. 28. Държавата има право да прѣдприема археологически сондажи и разкопки, дѣто и да било.

Чл. 30. Научни дружества и частни лица могатъ да правятъ сондажи и разкопки за издирване на старини само съ разрѣшение на Министер. на Народното Просвѣщение.

Чл. 43. Нарушителитѣ на настоящия законъ се наказватъ съ глоба отъ 50 до 200 лв. При повторно нарушение глобата не може да бжде по малка отъ 100 лв. Ако нарушенията влѣкатъ слѣдъ себе си униожението, изгубването или поврѣдватъ на нѣкоя старина, нарушителътъ трѣбва да заплати въ полза на държавата и цѣлата стойностъ на старината.

Знаемъ, че България е била живѣлище на най-старитѣ народи на Европа — тракойлирийцитѣ, а послѣ сж прѣминавали прѣзъ нея по-голѣмата частъ отъ народитѣ, които сж дошли отъ Азия въ Европа — и много отъ тѣхъ сж се установявали тукъ. Частно нашия край като плодороденъ и понеже се намира на кръстоплѣтъ между Бѣло-море — Солунъ — и Дунава и между Адриатическо море и Черно море — тукъ сж се установявали много народи въ всички врѣмена и сж се развивали важни исторични събития. — Отъ всички народи, които сж живѣли на извѣстно мѣсто има остатъци, по които може да се сжди за тѣхната култура. Такива остатъци въ голѣмо изобилие има и въ нашия край, само че не ги събираме и много отъ многоважнитѣ старини се изгубватъ безвъзвратно за нашата история.

За да се прибиратъ и запазятъ за историята на нашия край случайно намѣренитѣ старини въ града ни се основа Археологическо дружество прѣди 10 години, което има образуванъ малкъ музей. Но и въ този музей сж прибрани много малка ча-